

**DET KONGELIGE
FISKERIDEPARTEMENT**

Høringsnotat av 9. mars 2004

**Forslag til endringer i forskrift om høsting av tang og tare,
fastsatt ved kgl.res. 13. juli 1995**

1. BAKGRUNN

Fiskeridepartementet fastsatte ved kgl.res. av 13. juli 1995 forskrift om høsting av tang og tare. I tillegg er det regionale forskrifter for de områdene som pr. i dag er åpnet for taretråling.

En faggruppe nedsatt i Statsråd 22. desember 1995 fikk i oppdrag å utarbeide en forvaltningsplan for tang og tare. Faggruppen bestod av Fiskeridirektoratet, Direktoratet for naturforvaltning, Havforskningsinstituttet, Norges Fiskarlag, tarenæringen og NINA-NIKU. Forvaltningsplan for tang og tare ble overlevert Fiskeridepartementet 1. november 2000. Hensikten med dette arbeidet var å bidra til at Norge fikk en enhetlig, kunnskapsbasert forvaltning av disse ressursene, der de forskjellige interessene som høstingen av tang og tare berører er veid opp mot hverandre på en objektiv måte.

Forvaltningsplanen inneholdt imidlertid ikke en gjennomgang av hvilke områder som bør åpnes/stenges for taretråling. Det ble derfor bestemt å avvente en slik gjennomgang før videre behandling av forvaltningsplanen.

Fiskerimyndighetene er nå i ferd med å sluttstille arbeidet med hvilke områder som skal åpnes/stenges for taretråling. Dette er gjort i samarbeid med Fylkesmannen, fylkeskommunen, tarenæringen og regionkontorene til Fiskeridirektoratet i de ulike fylkene. I lys av dette er det behov for endringer i kgl.res. om høsting av tang og tare. Forslaget til endringer i kgl.res. tar primært sikte på å samordne den overordnede kgl.res. og de regionale forskriftene slik at regelverket som helhet framstår som mer gjennomarbeidet og systematisk. En tar ikke sikte på større endringer i det etablerte regelverk.

Forslagene til regionale forskrifter om høsting av tang og tare vil bli sendt på en egen høring våren 2004.

Fiskeridepartementet foreslår i dette høringsnotatet endringer i nasjonal forskrift om høsting av tang og tare.

2. PLANARBEIDET

2.1 Kort historikk

Høsting av tang og tare ble betraktet som en del av allemannsretten frem til kontinentalsokkelloven (lov av 21. juni 1963 nr.12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre naturforekomster enn petroleumsforekomster § 2) fastsatte statens eiendomsrett til undersjøiske naturforekomster.

De første reguleringsforskriftene for taretråling ble fastsatt av Fiskeridirektøren 1. mars 1972. Utgangspunktet for reguleringen var konflikter mellom tarenæringen og diverse fiskeriinteresser. I tråd med utviklingen av taretrålnæringen ble det imidlertid stadig klarere at det ikke var nok å regulere høsting av tang og tare med utgangspunkt i konflikter med andre næringer. Det var i tillegg behov for et regelverk for utnyttelse av tang og tare som ressurs.

I august 1990 ble en arbeidsgruppe nedsatt av Nærings- og energidepartementet, Fiskeridepartementet og Miljøverndepartementet for å vurdere endringer i nåværende lovgivning og å fremme forslag til et regelverk for tang- og tarehøsting. Arbeidsgruppen konkluderte bl.a med at kontinentalsokkelloven (lov av 21. juni 1963 nr.12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre naturforekomster enn petroleumsforekomster § 2) burde endres slik at det ble delegert til Kongen å gi forskrift om undersøkelse og utnytting av tang- og tareforekomstene. Gruppen mente videre at det burde opprettes en sentral faggruppe for tang og tare.

Regjeringen og Stortingets næringskomité fulgte opp de ovennevnte forslag fra arbeidsgruppen i Ot. Prp. Nr 46 (1993-94), og Inst. O nr 52 (1993-94).

Kontinentalsokkelloven ble endret i samsvar med arbeidsgruppens forslag 24. juni 1994. En forskrift om høsting av tang og tare ble videre fastsatt ved kgl.res. av 13. juli 1995. En sentral faggruppe ble nedsatt i Statsråd 22. desember 1995 med representanter fra Direktoratet for naturforvaltning, Havforskningsinstituttet, Norges Fiskarlag, Pronova Biopolymer AS, NINA-NIKU samt Fiskeridirektoratet.

Den sentrale faggruppens arbeid munnet ut i Forvaltningsplan for tang og tare som ble framlagt for Fiskeridepartementet 1. november 2000. Forslag til forvaltningsplan inneholder en oversikt over historikk og perspektiver, stortarens biologi og økologi, stortaren som ressurs, effekter av høstingen samt interessekonflikter i forhold til andre samfunnsinteresser. Sammen med St.meld.nr.43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona* danner forslaget til forvaltningsplanen de viktigste premissene for det regionale planarbeidet.

Fiskeridepartementet ba i brev av 14. juni 2001 Fiskeridirektoratet om å igangsette arbeidet med fylkesvise gjennomganger av hvilke områder som bør åpnes/stenges for

taretråling på bakgrunn av de avveininger som er foretatt i St.meld.nr.43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona*.

3. FORSLAG TIL ENDRINGER I FORSKRIFT OM HØSTING AV TANG OG TARE

3.1 Generelt

Bestemmelser om regulering av tang og tare som ikke går direkte på hvor og når taretråling kan utøves, bør være like for samtlige regioner og framgå av den overordnede forskrift om høsting av tang og tare, gitt ved kgl.res. av 13. juli 1995.

Fiskerimyndighetene foreslår at hovedprinsippene og de enkelte bestemmelsene i den tidligere regulering videreføres. Det viktigste endringsforslaget går ut på at Fiskeridirektoratet skal delegeres myndighet til å endre forskrift om høsting av tang og tare. Videre foreslås noen andre nye bestemmelser, samt flytting av en del bestemmelser som i dag framgår som likelydende bestemmelser i de regionale forskriftene.

3.2 Dybdegrensener

Reglene om dybdegrensener framgår i dag av de regionale forskriftene, men er de samme i samtlige regioner. På bakgrunn av dette foreslår fiskerimyndighetene å flytte denne bestemmelse til den overordnede forskrift. En foreslår også å videreføre bestemmelsene om at forskriften vil gjelde for områder på grunnere vann enn 20 meter i indre norsk farvann, i sjøterritoriet, samt på den del av kontinentalsokkelen som er underlagt norsk jurisdiksjon. I praksis innebærer dybdegrensen at det er de mest kystnære områdene som reguleres ved denne forskriften. Forskriften gjelder imidlertid ikke for områder underlagt privat eiendomsrett. Høsting av tang og tare på privat grunn er således ikke regulert og kan bare skje etter tillatelse fra grunneier.

3.3 Formål

En foreslår å erstatte formuleringen "forsvarlig og langsiktig utnyttelse" med uttrykket "bærekraftig utnyttelse", som etter fiskerimyndighetenes formening er mer dekkende enn den tidligere formulering.

§ 2 (endret) skal lyde:

Forskriftens formål er å sikre en bærekraftig utnyttelse av tang og tare som del av en helhetlig forvaltning av kystens ressurser og naturmiljø.

3.4 Åpne felt

Overskriften til § 4 ”tillatelse til høsting av tang og tare” er etter fiskerimyndighetenes vurdering ikke dekkende for det som reguleres i bestemmelsen. Fiskerimyndighetene foreslår å erstatte denne med formuleringen ”Åpne felt”, siden § 4 regulerer hvilke områder som Staten har lagt ut for høsting av tang og tare.

3.5 Meldeplikt

Når det gjelder rapporteringsplikten til Fiskeridirektoratet fremheves det både fra regionkontoret i Rogaland og Møre og Romsdal at denne har fungert dårlig, og at ordningen bør erstattes med et mer hensiktsmessig system. Fiskerimyndighetene vil på denne bakgrunn foreslå at:

§ 9 Meldeplikt og gjennomføring (endret) skal lyde:

Senest 1 måned før høstingen tar til, skal fartøyets eier eller bruker sende melding til regiondirektøren for det aktuelle distrikt om hvilke felt som skal høstes og tidsrommet for høstingen. Når høstingen foregår på et felt skal den så vidt mulig drives kontinuerlig til feltet er ferdig høstet.

3.6 Fiske i høsteområdene

I de regionale forskrifter har det vært regler om hvordan taretrålerne skal forholde seg til notfiske etter sei og makrell samt teinefiske etter hummer. Denne regelen foreslås flyttet til den overordnede forskrift som et nytt ledd til § 11. Det kan være et spørsmål om regelen med hensyn til notfiske er nødvendig. Det synes ikke å være en markert motsetning mellom taretråling og slikt notfiske. En foreslår imidlertid å la bestemmelsen stå uendret inntil videre. Bestemmelsen om hummerfiske bør imidlertid stå. Fiskerimyndighetene foreslår på denne bakgrunn at:

§ 11 Fiske i høsteområdene (endret) skal lyde:

Fiske skal kunne drives innenfor de felter som er åpnet for høsting av tang og tare i den utstrekning det ikke kommer til fortrenghet for tang- og tarehøsting.

Tarehøsting skal ikke være til hinder for lovlig hummerfiske for yrkesfiskere med forskriftsmessig merket redskap.

Fiskeridirektoratet kan utferdige ytterligere bestemmelser, herunder gi pålegg av hensyn til sesongbetont fiske.

3.7 Tapte fiskeredskaper

En positiv side ved taretrålingen er at den i tillegg til tare vil ta opp tapte fiskeredskaper. Det er et miljøproblem at tapte redskaper blir stående og fiske i lang tid. En vil derfor presisere i forskriften at taretrålerne plikter å melde fra om funn av tapte redskaper, samt plikter å ta slike redskaper med til land for destruering. Fiskerimyndighetene vil på denne bakgrunn foreslå følgende:

Tapte fiskeredskaper mv (ny) § 12 skal lyde:

Dersom fiskeredskaper skades som følge av høsting av tang og tare, eller dersom det under utøvelsen av høsting lokaliseres tapte fiskeredskaper, plikter høster å melde fra om dette til Fiskeridirektoratet samt å bringe fiskeredskapene til land for destruering.

3.8 Aktsomhetsplikt

Bestemmelsen om aktsomhetsplikt for å unngå skader på kulturminner framgår i dag av de regionale forskriftene. Denne bestemmelsen foreslås flyttet til den overordnede forskrift. Videre foreslås en bestemmelse om meldeplikt når det gjelder funn av nye kulturminner. Fiskerimyndighetene er i prinsippet av den oppfatning at det bør settes en vernesone rundt kjente kulturminner. Dette forutsetter imidlertid at informasjon om slike kulturminner gjøres kjent, noe vernemyndighetene av andre grunner er tilbakeholden med. Inntil videre vil fiskerimyndighetene derfor foreslå følgende:

§ 13 Aktsomhetsplikt (ny) skal lyde:

Taretråling skal utøves med nødvendig aktsomhet for å unngå skade på kulturminner. Ved funn av mulige kulturminner skal trålaktiviteten avbrytes. Høster plikter umiddelbart å gi melding til Fiskeridirektoratet med angivelse av nøyaktig posisjon av funnet.

3.9 Bemyndigelse

Det foreslås at den kompetanse som i dag ligger hos Kongen delegeres til Fiskeridepartementet. Fiskeridepartementet tar sikte på å delegere kompetanse videre til Fiskeridirektoratet, slik at Fiskeridirektoratet får hjemmel til å endre den nasjonale tareforskrift samt å fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse og gjennomføring av høstingen. Forskrift om høsting av tang og tare er gitt ved kgl.res. Det vil være tungtvint å gjennomføre nødvendige endringer i det overordnede regelverket på samme måte. Alternativet vil være å gi likelydende utfyllende regler i de regionale forskriftene, noe som vil skape et

tungvint system å holde ved like. Regelverket vil dessuten framstå som mer uoversiktlig. Fiskerimyndighetene vil på denne bakgrunn foreslå at:

§ 14 Bemyndigelse (ny) skal lyde:

Fiskeridepartementet, eller den det bemyndiger, kan endre denne forskrift og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse og gjennomføring av høstingen.

3.10 Straff og i krafttredelse

I forslaget til endring av forskriften vil straffebestemmelsen (uendret) framgå av § 15 og bestemmelsen om ikrafttredelse framgå av § 16. I forhold til bestemmelsen om ikrafttredelse foreslår en å ta ut annet og tredje ledd. Disse reglene ble uaktuelle ved ikrafttredelsen av kgl.res. av 13. juli 1995.

4. ADMINISTRATIVE OG ØKONOMISKE KONSEKVENSER

Økt innsats på forvaltningsrettet forskning og overvåkning av tareressursene vil forutsette at det brukes flere ressurser på forvaltning av tang- og tareressursene enn det som til nå har vært avsatt til dette formålet. Fiskerimyndighetene mener imidlertid at dette er nødvendig med hensyn til den verdiskapning taretrålnæringen representerer samt de mange uløste spørsmål knyttet til de økologiske og fysiske virkningene av høstingen.

Det vil videre være kostnader knyttet til kontinuerlig oppdatering og utvikling av metoder, rullering av høsteplaner mv. På forvaltningssiden kan de fleste nye oppgaver knyttet til forvaltningen av tareressursene skje som en videreutvikling av de oppgavene som allerede er delegert til den regionale fiskeri og havbruksforvaltningen.

5. FORSLAG TIL FORSKRIFT OM HØSTING AV TANG OG TARE (ENDRET)

Forskrift om høsting av tang og tare (endret) vil lyde som følger:

FORSKRIFT OM HØSTING AV TANG OG TARE.

Fastsatt ved kgl.res. XXXXXX med hjemmel i lov av 21. juni 1963 nr.12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsforekomster § 2 og lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4 l), n) og o), fremmet av Fiskeridepartementet.

§ 1 Virkeområde

Forskriften gjelder for undersøkelse og høsting av tang og tare i indre norsk farvann, norsk sjøterritorium, og Norges økonomiske sone.

Forskriften gjelder ikke for områder underlagt privat eiendomsrett.

Det er forbudt å høste tang og tare på dypere vann enn 20 meter.

§ 2 Formål

Forskriftens formål er å sikre en bærekraftig utnyttelse av tang og tare som del av en helhetlig forvaltning av kystens ressurser og naturmiljø.

§ 3 Retten til høsting av tang og tare

Retten til høsting av tang og tare tilhører staten.

§ 4 Åpne felt

Fiskeridirektoratet kan fastsette forskrift for flere åpne felt som til sammen utgjør ett område.

I forskrift fastsatt etter første ledd, kan Fiskeridirektoratet i samråd med Direktoratet for naturforvaltning, tillate høsting av tang og tare i bestemte åpne felt. Forskriften skal inneholde bestemmelser om i hvilken rekkefølge feltene skal høstes og hvor lang tid det skal gå mellom hver gang samme felt kan høstes. Andre bestemmelser kan også fastsettes.

Tillatelse for et område kan gis for inntil 5 år om gangen og kan kun gis dersom det er sannsynlig at tang- og tareskogen og det økologiske systemet i området eller i nærliggende områder kan tåle den belastning høsting innebærer.

Et område eller et åpent felt kan stenges før 5 år er gått dersom høstingen har fått eller kan få andre konsekvenser enn antatt da forskriften ble fastsatt.

Forskriften kan for forskningsformål inneholde bestemmelser om forbud mot høsting av tang og tare i hele eller deler av bestemte felt.

§ 5 Krav til dokumentasjon for åpning av felt

Fiskeridirektoratet kan kreve at den som ønsker å høste tang og tare i felt hvor dette ikke er tillatt, må dokumentere at feltet egner seg for høsting.

§ 6 Tillatelse til forskning og undersøkelse

Fiskeridirektoratet kan tillate høsting i andre områder enn de som er åpnet i medhold av forskriftens § 4. Tillatelse kan kun gis til forskning eller undersøkelse av om et område er egnet for høsting. Slik tillatelse kan gis til en bestemt person, selskap eller institusjon.

§ 7 Bestemmelser om høsteredskaper

Fiskeridirektoratet kan gi bestemmelser om hvilke redskap som kan anvendes for høsting av tang og tare samt regulere bruk av redskap.

§ 8 Registreringsplikt

Ingen kan drive høsting av tang og tare med trål eller annet mekanisk redskap uten å ha registrert sitt fartøy i Fiskeridirektoratets register over fartøy for tang- og tarehøsting.

Ved utskiftning av fartøy skal det gis melding til Fiskeridirektoratet.

§ 9 Meldeplikt

Senest én måned før høstingen tar til, skal fartøyets eier eller bruker sende melding til regiondirektøren for det aktuelle distrikt om hvilke felt som skal høstes og tidsrommet for høstingen. Når høstingen foregår på et felt skal den så vidt mulig drives kontinuerlig til feltet er ferdig høstet.

§ 10 Rapportering av høstekvantum, kontroll m.v.

Det skal føres fangstdagbok når det høstes tang og tare. Fangstdagboken skal inneholde angivelse av dato, høstested og kvantum. Fiskeridirektoratet kan kreve fangstdagboken fremlagt.

Det skal gis årlig rapport til Fiskeridirektoratet om høstekvantum for hvert høstefelt.

Fiskeridirektoratet kan ved forskrift fastsette nærmere regler om gjennomføringen etter første og annet ledd.

§ 11 Fiske i høsteområdene

Fiske skal kunne drives innenfor de felter som er åpnet for høsting av tang og tare i den utstrekning det ikke kommer til fortrengsel for tang- og tarehøsterne.

Tarehøsting skal ikke være til hinder for lovlig hummerfiske for yrkesfiskere med forskriftsmessig merket redskap.

Fiskeridirektoratet kan utferdige ytterligere bestemmelser, herunder gi pålegg av hensyn til sesongbetont fiske.

§ 12 Tapte fiskeredskaper m.v

Dersom fiskeredskaper skades som følge av høsting av tang og tare, eller dersom det under utøvelsen av høsting lokaliseres tapte fiskeredskaper, plikter høster å melde fra om dette til Fiskeridirektoratet samt å bringe fiskeredskapene til land for destruering.

§ 13 Aktsomhetsplikt

Taretråling skal utøves med nødvendig aktsomhet for å unngå skade på kulturminner. Ved funn av mulige kulturminner skal trålaktiviteten avbrytes.

Høster plikter umiddelbart å gi melding til Fiskeridirektoratet med angivelse av nøyaktig posisjon av funnet.

§ 14 Bemyndigelse

Fiskeridepartementet, eller den det bemyndiger, kan endre denne forskrift og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse og gjennomføring av høstingen.

§ 15 Straff

Den som forsettlig eller uaktsom overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes i henhold til § 4 i lov av 21. juni 1963 nr. 12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsforekomster og i henhold til § 53 i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v.

§ 16 Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.